חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא לט.

מסורת הש"ס

ולמחר תבענא ליה (ה) בדינא הויא מחאה אמר לא תימרו ליה מאי אמר רב זביד הא קאמר לא תימרו ליה רב פפא אמר א'לדידיה לא תימרו ליה לאחריני אימרו להו (ו)חברך חברא אית ליה חברא דחברך חברא אית ליה אמרו ליה לא אמרינן ליה אמר רב זביד הא קא אמרו ליה לא אמרי' ליה רב פפא אמר ב'לדידיה לא אמרי' ליה לאחריני אמרי להו חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה אמר להו לא תיפוק לכו שותא אמר רב זביד ג'הא קאמר לא תיפוק לכו שותא אמרו ליה לא מפקינן שותא אמר רב פפא הא קאמרי ליה לא מפקינן שותא רב הונא בריה דרב יהושע אמר ד'כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש אמר לה ולאו אדעתיה: אמר רבא אמר רב נחמן מחאה שלא בפניו הויא מחאה איתיביה רבא לרב נחמן אמר ר' יהודה לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיהא באספמיא ויחזיק שנה וילכו ויודיעוהו שנה ויבא לשנה אחרת ואי ס"ד מחאה שלא בפניו הויא מחאה למה לי למיתי ליתיב התם ה'עצה טובה קמ"ל דניתי ונשקול ארעא ופירי מדקא מותיב ליה רבא לרב נחמן מכלל דלא סבירא ליה דמחאה שלא בפניו הויא מחאה ו'והאמר רבא מחאה שלא בפניו הויא מחאה בתר דשמעה מרב נחמן סברה אשכחינהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר' יוחנן אמר להו מי אמר (כ) ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מחאה ז'בפני שנים ר' אבהו אמר ר' יוחנן מחאה בפני שלשה לימא בדרבה בר רב הונא קא מיפלגי ח'דאמר רבה בר רב הונא ט'כל מילתא דמתאמרא באפי תלתא ליתא

רב פפא אמר לדידיה **לא** תימרון. גרסה לר"י דרב פפא **אית** ליה שפיר דשמואל לחמר לעיל מיחה בפני בני אדם שאין יכולין לומר לו לך הויא מחאה דהתם מירי כמולה חקן שלעולם לא ילך למקום שממחין אם אינו הכא ילכו למקום הממחין ויגידו לבני העיר וילמדו לו והויא מחאה: **ליתיב אדובתיה** ולימחי. תימה מדפרין מר' יהודה למיימר מרגנן דמוכח לעיל דקבדי ממחה שלא בפניו הויא מחאה ומור"י דרבא היה טועה וס"ד דכלל מקום שהחזקה נשמעת גם המחאה נשמעת וכמו שהחזקה (ס) מיהודה לתקפמית ס"ל מחאה ומפילו הכי ס"ד יהודה אינה בפניו ויממה וכנן קבדי אפי' מיהודה לגלגל אין החזקה נשמעת לכך לא הוי חזקה אבל מיהודה ליהודה נשמעת והוי חזקה עד אינה בפניו ויממה ולכ"ע שלא בפניו לא הוי מחאה וכ"ג נחמן דתימיניך לשמוי עלה טובה קמ"ל ולא שבי ליה דלא מצי למימר מדוכסיה לפי שהמחאה אינה נשמעת אלא נחותה מדינה שהחזקה מבטלת מחאה אבל לא מחאה מבטלת חזקה ואפי' ר' יוחנן דאמר מחאה בכמה היינו משום דכל מלתא דלא רמיא עליה דאינש אינו מחזר שלא יאמר אומרה ולאו אדעתיה. אמר ר' יהודה לא אמרו ט) משום שמקום של ר' יהודה הוא דחזק מאספמיא מהלך שנה להכי משער בהאי גוונא. מכלל דלא ס"ל כרב נחמן והא אמר רבא לעיל הלכתא מחאה שלא בפניו הויא מחאה. ומשני בתר דשמעה מרב נחמן הא דקא מתרץ מתני' הכי סברה בורותיה דרב נחמן דשלא בפניו הויא מחאה אבל מעיקרא ס"ל דלא הויא מחאה ומש"ה הוה מוחיב ליה הכי: בכמה. בני אדם. כל מלתא של נגאי דמתאמרא באפי תלתא ואזלי הני תלתא ומשתעי לה לאחריני לית בה משום לישנא בישא והא נמי דבר נגאי הוה דקאמר להו פלוני נזלנא הוא כ) מתאמרא באפי תרי והני תרי אמרי לה לאחריני אית ביה משום לישנא בישא:

ט) ל"ל לא ממרו וכו' שלא מדי שיחת נתפתמית וכו' משום שמקום וכו'. כ) נראה ל"ל ולפי שמתרת וכו'.

ומי לא אמר למחר מבענא ליה בדינא ומפיקנא מיניה מלא פלוגי גזלן דקחכיל לחרעתי' בגזלנותא בלבד הכי הוה כמותו פגם בחביבו ולא כמוכר עדות ואינה ממחה כן פר"ח. ל"ת שמעתי משמועת רבי יעקב בר יקר ועיקר פלגיא גזלנא הוא ואפי' הזכיר על הקרקע זה שממחין לאו ממחה היא שהרי לא מיחה מחמת עלמו והכי הוא כמי שאמר פלוני מחזיק בקרקעות של אחרים ולפוגמו מחכוין ולא לערער שהרי אינו מוכיר שהוא שלו אלא אם פירש דקחכיל לחרעתי' בגזלנותא הכי מיחה מחמת עלמו והודיע שהקרקע שלו מחזיק בעולם והוי ממחה ואע"ג דלא פיים למאר מבענא ליה בדינא ופירוש הוא למאי דקחכיל לחרעתי' בגזלנותא: **אמר.** לעדים לא תימרו ליה ממחה זו: **אמר רב זביד הא קאמר כו'.** ולא הוי ממחה דהא לא אמרו ליה עדים מו': **רב פפא אמר.** לעולם ממחה הוי דהכי קאמר להו לעדים לדידיה לא תימרו אלא לאחרים ימכרו להו לעדים לדידיה לא תימרו להו מימרו ליה להא לכו זביד לאחרים מימרו ויכול שיאמרו לאחרים יחזרו לותן לאחרים ויאמרו לו לחכבך מכבת חית ליה כו': **אמרו ליה לא אמרינן ליה.** לא קאי אהיכא דאמר להו מימרו ליה להא לכו זביד לאחרים מימרו ליה דלא קאי אלא אהיכא דאמר להו ממחה גמורה ולישה לומר לו וחם עלוחו לא אמרי' ליה ולא חזר ומיחה אחרי כן נחבי עדים אחרים: **אמר רב זביד הא קאמרי ליה לא אמרינן ליה.** יכול אלא שאמרו לו היה לו לזה לממות עוד בפני אחרים שיאמרו לו וחם לא מיחה אחרי כן הפסיד: **רב פפא אמר.** אין צריך לממות עוד בפני אחרים דממחה מעלייתא היא דהכי קאמרו ליה לדידי' לא אמרינן אלא נלך עד מקומו:

לאחריני אמרינן כו'. כל פפא קא דייק לא תימרו ליה לא אמרינן ליה דמשמע (ג) לא אמרי' ליה אלא לאחריני אמרי מדלא אמר לא תימרו: **לא תיפוק לכו שופא.** לא יצא דבר מפיכם דמשמע לא לו ולא לאחרים: **שופא.** דיבור כמו שופא דיעוקב כשוקא לו לחכוה לו לחמא (שוחה דף ע:): **אמר רב זביד הא קאמר כו'.** ואינה ממחה: **אמרו ליה לא מפקי' שופא.** לא קאי אהיכא דאמר ליה מפיק לכו שופא דהמם כ"ע לא פליגי דלא הוי ממחה אין לו להחזרו ליה שום דיבור ומילחא בלפי נפשיה הוא (ה) וכגון שאוה לותם לחמר לו וחם אמרו לא מפקינן שופא אמר רב פפא הכא ואפי' מודינא דלא הוי ממחה להא קאמרי כו' דמשמע לא לו ולא לאחרים: **אמר רב הונא כריפ דרב יהושע.** הלי נמי ממחה הוי דכל מילחא דלא רמיא עליה לחיים שחינה מוטלת עליו (ד) לברר וגם אינו מפסיד אם לומר אם לא לומרה אמר לה לנבי אדם ולאו אדעתיה כלומר אינו נותן לב לבו שקיבל (ס) הדבר עליו לבטותו והלכך אינו צריך לממות בפני אחרים שהרי אינה בפני בני אדם שיכולין לומר לו. והלכחא בין אמר הממחה לא אמרו ליה מידי מהני מילי למחזיק ובין אמרו לא מפקינן שופא בכולהו הוי ממחה כר מדאמר להו מיפוק לכו שופא דלא הוי ממחה ובן פסק ר"ח: ה"ג **אמר רבא אמר רב נחמן מחאה כו'.** ואע"ג דלומיה רבא לרב נחמן שיטה גמרא היא בהכרח מקומות כן. והכי פי' כי שמעה רבא מרב נחמן דאם אמר לו לא לומר לו אלא לאחרים אבל לא לו עלמו ורב נחמן מיחיבה הך מיובחא ורב חסי שפירש גמרא הוא דקאמר אמר רבא אמר רב נחמן וגם מפרש הקושיא מהרי כן שהקשה: **מחאה שלא בפניו הוי מחאה.** ולא בעינן שיאמר שלומו לממות בפניו אלא מכיון שמיחה שלא בפניו הוי מחאה שהרי יכול הדבר לבא לחזיון ואפי' לא ידע המחזיק מחאתו של מערער לא מיישבי מחאה זו בהונו: **ליתיב רבא לר"נ אמר רבי יהודה כו'.** ולי קשיא לתפריך מפיפה לפיע מרישא דהא מוקימנא מחאה שלא בפניו הוי מחאה מיבא למימר דרבא מוקי לה לברישא בגילי חומרי: **אלא הדי שיחא כו'.** טעמא דרבי יהודה לאו משום דחלת שנין מיזדהר מינים כשהיה אלא כדמפרש הדי שיחא כו' וטעמא דחזקה לדידיה משום אלא שיבא לחזיק בה משום ראיה שהוא מחזיק בה שנים ואינו יכול לומר לו לך שהרי שנים שפעמים שהמערער רחוק מהלך שנה ולא יבא בעונה שלו לחזיק עד ג' שנים ולפיכלוגי חת"ק אחת ללא מיישינן לשעת מירוס וחזקה בפניו מיד הוי חזקה הואיל ולא מיחה מיד מדחלי טעמא דחפפמיא (ו) נקמן בפרקין (מג.): **ויבא לשנה אחרת.** קס"ד דוקא קאמר (ו) שיבא המערער עלמו ויממה בפוף ג' בפניו של מחזיק אלמא מחאה שלא בפניו לא הוי ממחה והלכך חזקה שלא בפניו לא מיהו חזקה הוי חזקה כהכי לא סבירא ליה כרבי יהודה דר' יהודה מלריכו לילך ולערער ולרבא לא גלריכו אלא מתוך שחינו יכול לממות בחפפמיא גם המחזיק לא יכול להחזיק: **ואי ס"ד.** למ"ל לריך לשנות שלא ולממות בפניו אלא בעדים אלא שיהא במקום שהוא שם ואם יבא הדבר לחזיון יבא למה ליה למיתי עד מקום המחזיק או לשלח שלוחו לממות בפניו: **ליתיב מדוכסיה.** בחפפמיא ולימחי בפני עדים שהרי יכולין לבא ולומר לו (ס) בפוף ג' אם לא ילכו: **עצה טובה קמ"ל דנייתי.** הוא עלמו ונשקול קרקע ופירותיו מיד המחזיק שאם ימחה במקומו ולא יל ויוליא עכשיו מידו הפירות שאכל המחזיק יוליא ממנו בטוחה דקשה גזל הנאכל [חולין פט.]. ומיהו לאו דוקא מלריך ליה רבי יהודה לבא אלא שהכי קאמר לא לריך ג' שנים אלא שאם יהיה המערער בחפפמיא ומשהחזיק זה יצא הקול ויודיעיהו בשנה שניה ויממה בחחלת שלש ויוכל הדבר לבא לחזיון של מחזיק בפוף שנה שלישית ואז יש הנאה למערער שאם ילכה הוא עלמו לבא בפוף שלש ויקח קרקע ופירות מעכשיו אלא דין ודברים: **והא אמר רבא מחאה שלא בפניו הוי מחאה.** לעיל [לח:] פסק רבא בהלכחא הכי: **כאן דשמעיה מרב נחמן.** ומיהו לו תשובה שהשיבו פסק רבא הכי: ה"ג **מי שמיע לכו מרבי יוחנן מחאה בכמה.** בפני כמה בני אדם: **כל מילתא.** של גנאי: **דמתאמרא באפי תלתא ליה כה משום לישנא בישא.** אם יחזרו ויאמרו לזה כך אמר פלוני עליך. ושטעמא דמפרש בערכין בים בערכין [טו.] מ"ט מבדך מברא אית ליה ואמר מאי ליה [טו:] דכל מילתא דעבידא לאיגלויי ליה כה משום לישנא בישא. והלכך בני מחאה נמי מילתא דעבידא לאיגלויי בעינן כדי שיהא הממחה נשטרו ולהכי פליגי מ"ד בפני אחים ליה דרבא בר רב הונא פסק כמ"ד מילתא דעבידא לאיגלויי והויא מחאה בפני אחים ולעניין

עין משפט
נר מצוה

פח א ב ג ד מחי' פי"ח מהל' טוען ונטען הל' י ופי"ט הלכה ד סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קמו סעיף ג וסי' עט סעיף יא:
פט ה מחי' פי"ח מהל' טוען ונטען הל' ח טוש"ע שם סעיף ה:
צ ג מחי' פ"ו מהל' דעות הלכה ה סמג לאוין ט:

רבינו גרשום

הכי לא מיחה ואין מחזיקין בנכסיו. לא הויא מחאה דמילי בעלמ' קאמר אבל כי אמר להו למחר אחבעיה בדינא הויא מחאה דקאמר להו ראין דעתו למחול. אי אמר להו לא תימרו ליה דמחיתי אמר רב זביד הא קאמר לא תימרו ליה ולא הויא מחאה ומחזיקין. אמר רב פפא ואפי הכי אמר לא מחאה דהכי אמר להו לאחריני אימרו להו לעדים לדידיה לא תימרו ליה לאחריני אימרו: אמרו ליה העדים למערער לא אמרינן ליה לפלוגי דמחיתי. אמר רב זביד הא קאמרו לא אמרינן ליה ולא הויא מחאה. אמר לעדים לא תיפוק לכו שותא כלומר לא תחציאו דבר מפיכם לשום אדם שמחיתי. אמר רב זביד הא קא מהדיר דלא תפיקו שותא ולא הויא מחאה. הא דקא מהדיר המערער הכי לעדים משום דחשב בדעתיה אמחה ואהדיר להו דלא ליימרו היום ולמחר אדציא עדי מחאה ואגבה הפירות והיקרקע. ואי אמרי לא מפקינן שותא. הא אמרי וכי ולא הויא מחאה. אמר רב הונא אפי הכי הויא מחאה משום דכל מלתא דלא רמיא עליה דאינש אינו מחזר שלא יאמר אומרה ולאו אדעתיה. אמר ר' יהודה לא אמרו משום שמקום שמקום של ר' יהודה הוא דחזק מאספמיא מהלך שנה להכי משער בהאי גוונא. מכלל דלא ס"ל כרב נחמן והא אמר רבא לעיל הלכתא מחאה שלא בפניו הויא מחאה. ומשני בתר דשמעה מרב נחמן הא דקא מתרץ מתני' הכי סברה בורותיה דרב נחמן דשלא בפניו הויא מחאה אבל מעיקרא ס"ל דלא הויא מחאה ומש"ה הוה מוחיב ליה הכי: בכמה. בני אדם. כל מלתא של נגאי דמתאמרא באפי תלתא ואזלי הני תלתא ומשתעי לה לאחריני לית בה משום לישנא בישא והא נמי דבר נגאי הוה דקאמר להו פלוני נזלנא הוא כ) מתאמרא באפי תרי והני תרי אמרי לה לאחריני אית ביה משום לישנא בישא:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' בדינא ליה לדינא: (ו) שם מי אמר לכו כ' יחמן: (ז) רשב"ם ד"ה לאחריני וכו' דמשמע ליה לא אמרינן מגל: (ח) ד"ה אמר רב הונא וכו' שפיכה מוטעת עליו (בסחל) תו"ס וע"ש ס"ת לפסורא: (ט) בא"ד אינו נוחן לו נקיל עליו לפסות נקפמית כדאמרינן נקמן (ו) ד"ה ויבא לשנה וכו' ומהי מלי הדבר והלכך וכו' מהני מלי למחזיק וכן א"ל לא אמרי' ליה וכן אמרו לו מפקינן שופא: (ו) ד"ה אלא הדי וכו' ולממר נקפמית כדאמרינן נקמן: (ו) ד"ה ויבא לשנה וכו' דוקא קאמר כו' ומיהו לאו דוקא: (ס) תוס' ד"ה ליתיב וכו' וכמו שהחזקה נשמעת מדוכסיה:

הגהות חו"י

א) רשב"ם ד"ה אמרו ליה כי והכל מירי שנים אחים כנ"ל:

מוסף רש"י

כל מילתא דמתאמרי באפי תלתא. כשהנגלים מתרחה כפי שנאה מהגלה אחים ליה לשון כרם. שאם גילה מחלה דשהו שפס מגלה אחיו מיד מוכס, דמידם ידע דפיפסה להגנות, דמכנך מגלה אחים ליה חס מגלה להניחיו הוה להניחיו עד שיחים (ערכין טו:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com